

Bruksela, 2 lipca 2025 r.
(OR. en)

11145/25

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2018/0231 (COD)

COMPET 674	AGRILEG 110
MI 497	SAN 426
IND 242	DENLEG 28
CONSOM 124	PHYTOSAN 22
JUSTCIV 124	SEMENCES 22
AGRI 321	STATIS 48
AGRIFIN 75	ECOFIN 940
VETER 70	CADREFIN 77

PISMO PRZEWODNIE

Od:	Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine DEPREZ)
Data otrzymania:	1 lipca 2025 r.
Do:	Thérèse BLANCHET, sekretarz generalna Rady Unii Europejskiej
Dotyczy:	SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW dotyczące śródkresowej ewaluacji Programu na rzecz jednolitego rynku 2021-2027

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2025) 347 final.

Załącznik: COM(2025) 347 final

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 1.7.2025 r.
COM(2025) 347 final

**SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

dotyczące śródkresowej ewaluacji Programu na rzecz jednolitego rynku 2021-2027

{SEC(2025) 195 final} - {SWD(2025) 172 final}

1. WPROWADZENIE

Program na rzecz jednolitego rynku („program”) to unijny program finansowania mający pomóc jednolitemu rynkowi w wykorzystaniu jego pełnego potencjału i zapewnić Europie długoterminową odbudowę po pandemii COVID-19. Program na rzecz jednolitego rynku **ustanowiono rozporządzeniem (UE) 2021/690** na okres długoterminowego budżetu UE na lata 2021–2027 (znanego jako wieloletnie ramy finansowe)¹.

W art. 3 ust. 1 rozporządzenia ustanawiającego Program na rzecz jednolitego rynku określono dwa **cele ogólne**:

- „poprawa funkcjonowania rynku wewnętrznego, zwłaszcza ochrona i wzmocnienie pozycji obywateli, konsumentów i przedsiębiorstw, w szczególności MŚP, poprzez egzekwowanie prawa Unii, ułatwienie dostępu do rynku, ustalanie norm oraz promowanie zdrowia ludzi, zwierząt i roślin oraz dobrostanu zwierząt, przy jednoczesnym poszanowaniu zasad zrównoważonego rozwoju i zapewnieniu wysokiego poziomu ochrony konsumentów, a także poprzez wzmacnianie współpracy między właściwymi organami państw członkowskich oraz między właściwymi organami państw członkowskich a Komisją i agencjami zdecentralizowanymi Unii;
- opracowywanie, tworzenie i rozpowszechnianie wysokiej jakości, porównywalnych, terminowych i wiarygodnych statystyk europejskich, stanowiących podstawę opracowywania, monitorowania i ewaluacji wszystkich polityk Unii oraz ułatwiających obywatelom, podmiotom kształtującym politykę, organom, przedsiębiorstwom, przedstawicielom środowiska akademickiego oraz mediom podejmowanie świadomych decyzji i aktywne uczestniczenie w procesie demokratycznym”.

W rozporządzeniu (art. 3 ust. 2) określono również cele szczegółowe, które stanowią podstawę struktury filarów programu:

- Filar 1: Zwiększenie skuteczności rynku wewnętrznego.
- Filar 2: Wzmacnianie konkurencyjności i zrównoważoności małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP).
- Filar 3: Zapewnienie skutecznych norm europejskich i międzynarodowych standardów sprawozdawczości finansowej i niefinansowej oraz rewizji finansowej.
- Filar 4: Promowanie interesów konsumentów oraz zapewnienie wysokiego poziomu ochrony konsumentów i bezpieczeństwa produktów.
- Filar 5: Przyczynianie się do wysokiego poziomu zdrowia i bezpieczeństwa ludzi, zwierząt i roślin w dziedzinie roślin, zwierząt, żywności i paszy.
- Filar 6: Opracowywanie, tworzenie, rozpowszechnianie i przekazywanie wysokiej jakości statystyk europejskich.

Zgodnie z **art. 18** rozporządzenia ustanawiającego Program na rzecz jednolitego rynku Komisja w ciągu czterech lat od rozpoczęcia wdrażania programu musi przeprowadzić ewaluację śródkresową, która zostanie wykorzystana w procesie decyzyjnym. Ewaluacja śródkresowa obejmuje okres wdrażania 2021–2023.

W jej ramach ocenia się program pod kątem jego **celów ogólnych i szczegółowych**. Zgodnie z **wytocznymi dotyczącymi lepszego stanowienia prawa** ewaluacja opiera się

¹ [Rozporządzenie ustanawiające Program na rzecz jednolitego rynku – 2021/690 – PL – EUR-Lex.](#)

na analizie pięciu kryteriów ewaluacji (skuteczność, efektywność, spójność, unijna wartość dodana, adekwatność). W ramach ewaluacji analizuje się również trzy dodatkowe kryteria dotyczące koncepcji programu (elastyczność, tworzenie synergii, uproszczenie). Ze względu na złożony charakter programu do celów tej ewaluacji przyjęto podejście oddolne, w podziale na filary. W pierwszej kolejności Komisja przeanalizowała wyniki w zakresie każdego filaru pod kątem jego celów szczegółowych, aby ocenić, w jaki sposób przyczyniły się one do osiągnięcia ogólnych celów programu, i wyciągnąć wnioski dotyczące całego programu. **Podejście to znajduje odzwierciedlenie w niniejszym sprawozdaniu.**

Ustalenia, spostrzeżenia i wyciągnięte wnioski pomogą Komisji zaplanować prace na pozostały okres wieloletnich ram finansowych. Posłuży to jako solidna podstawa do opracowania przyszłych programów i działań na rzecz jednolitego rynku w okresie finansowania po 2027 r.

Niniejsze sprawozdanie opiera się na **dokumencie roboczym służb Komisji** dotyczącym ewaluacji, który towarzyszy sprawozdaniu. Dokument roboczy służb Komisji zawiera więcej szczegółowych informacji na temat procesu ewaluacji i jej wyników. Sporządzono go z pomocą zewnętrznego wykonawcy, którego zadaniem było przeprowadzenie **niezależnego badania**, które wykorzystano do potwierdzenia ustaleń z ewaluacji. W ewaluacji wykorzystano dowody pochodzące z konsultacji, oceny skutków, sprawozdań monitorujących, w tym sprawozdań rocznych, oraz innych istotnych danych.

Metodyka ewaluacji obejmowała analizę danych i triangulację ustaleń z poszczególnych wykorzystanych źródeł. Podczas ewaluacji napotkano szereg **wyzwań i ograniczeń**, które można podzielić na dwie kategorie. Pierwsza kategoria obejmuje wyzwania związane z brakiem wspólnej struktury sprawozdawczości i systemu wskaźników, które odzwierciedlałyby złożoność struktury programu i zróżnicowany charakter działań w ramach jego filarów oraz odzwierciedlałyby postęp i skumulowany wpływ programu. Druga kategoria dotyczy niewystarczających danych pierwotnych i wtórnych ze względu na ograniczoną liczbę odpowiedzi udzielonych w ramach konsultacji publicznych, niewiele informacji zwrotnych przesłanych w odpowiedzi na zaproszenie do zgłaszania uwag oraz niewystarczające dane statystyczne do ilościowego określenia kosztów i korzyści programu oraz uzyskanych wyników.

2. KONTEKST

Program na rzecz jednolitego rynku konsoliduje poprzednie linie budżetowe i sześć głównych programów z poprzedniego okresu finansowego (2014–2020). Łączy w jednolite ramy takie inicjatywy jak COSME, program na rzecz konsumentów i program dotyczący łańcucha żywnościowego.

Program na rzecz jednolitego rynku jest głównym instrumentem finansowania UE służącym utrzymaniu i rozwojowi jednolitego rynku. Strategiczne ukierunkowanie programu na wspieranie wzrostu gospodarczego, zmniejszanie barier i zacieśnianie współpracy jest zgodne z nadrzędnymi celami, jakimi są zapewnienie solidnego i zintegrowanego jednolitego rynku.

Całkowity budżet programu na lata 2021–2027 wynosi 4 353 mln EUR. W ramach programu przyznano 1 909 mln EUR w ciągu pierwszych trzech lat, co stanowi 44 % całkowitego budżetu. Fundusze programu przydzielono na pierwsze trzy lata wdrażania (2021–2023) zgodnie z kwotami wskazanymi w rozporządzeniu. Przydział środków

finansowych na poszczególne filary pozostaje zgodny z ramami określonymi w rozporządzeniu ustanawiającym Program na rzecz jednolitego rynku².

Program **składa się z sześciu filarów**, z których każdy jest ukierunkowany na cele szczegółowe. W rozporządzeniu ustanawiającym Program na rzecz jednolitego rynku każdemu filarowi przydzielono orientacyjny udział w całkowitym budżecie. Środki z programu rozdziela się za pomocą różnych mechanizmów dostosowanych do konkretnych potrzeb w ramach każdego filaru.

Główne działania wspierane w ramach programu obejmują następujące dziedziny:

- gromadzenie i analiza danych, europejska statystyka publiczna, badania i oceny wspierające skuteczne egzekwowanie i modernizację ram prawnych UE;
- inicjatywy na rzecz budowania zdolności i ułatwianie wspólnych działań z udziałem państw członkowskich, ich odpowiednich organów, Komisji i zdecentralizowanych agencji UE;
- wsparcie finansowe na rzecz mechanizmów umożliwiających osobom fizycznym, konsumentom i przedstawicielom przedsiębiorstw udział w procesach decyzyjnych;
- udoskonalenie wymiany i rozpowszechniania wiedzy fachowej i wiedzy teoretycznej;
- opracowanie wspólnych norm europejskich.

Filar 1 służy wspieraniu rynku wewnętrznego, na przykład poprzez skuteczne egzekwowanie **polityki konkurencji i solidne mechanizmy nadzoru rynku** – na filar ten przydzielono 557 mln EUR (13 %). W ramach zamówień publicznych sfinansowano działania takie jak rozwój platform cyfrowych, w tym CASE@EC i Safety Gate, które przyczyniły się do lepszego egzekwowania zasad konkurencji i do stosowania bezpieczniejszych praktyk rynkowych. Działania te bezpośrednio służą celowi, jakim jest utrzymanie dobrze funkcjonującego rynku wewnętrznego.

Filar 2 służy wspieraniu **MŚP przez zwiększanie konkurencyjności, ułatwianie dostępu do rynków i przyspieszanie transformacji cyfrowej i ekologicznej** – na filar ten przydzielono 1 mld EUR (24 %). Obejmuje dotacje, za pomocą których wspierano świadczenie dostosowanych do potrzeb usług doradczych i możliwości tworzenia międzynarodowych sieci kontaktów za pośrednictwem inicjatyw przewodnich, takich jak: (i) Europejska Sieć Przedsiębiorczości (EEN), umożliwiająca MŚP ekspansję na nowe rynki oraz przyjmowanie technologii cyfrowych i ekologicznych; oraz (ii) program „Erasmus” dla młodych przedsiębiorców, który ułatwiał wymianę transgraniczną, sprzyjał innowacjom i wzrostowi przedsiębiorczości.

Filar 3 wzmacnia **procesy normalizacyjne** i ramy sprawozdawczości w celu zapewnienia zharmonizowanych praktyk rynkowych – na filar ten przydzielono 221 mln EUR (5 %). Wkłady na rzecz europejskich organizacji normalizacyjnych i dotacje specjalne wspierały opracowywanie i wdrażanie norm zharmonizowanych, zapewniając zgodność i ułatwiając handel w UE oraz przyczyniając się do utrzymania globalnej konkurencyjności UE.

Filar 4 przyczynia się do zwiększenia **ochrony konsumentów i bezpieczeństwa produktów** dzięki skoordynowanym inicjatywom w zakresie egzekwowania prawa i budowania zdolności – na filar ten przydzielono 189,5 mln EUR (4 %). Za pomocą dotacji i zamówień publicznych finansowano programy budowania zdolności dla organów

² W art. 4 rozporządzenia ustanawiającego Program na rzecz jednolitego rynku określono konkretne kwoty finansowania dla każdego filaru w EUR.

krajowych oraz usprawniano mechanizmy dochodzenia roszczeń przez konsumentów. Przykładem są Europejskie Centra Konsumenckie, które rozwiązują tysiące sporów transgranicznych, oraz platforma Safety Gate, która umożliwiła szybszą identyfikację i usuwanie niebezpiecznych produktów, chroniąc interesy konsumentów.

Filar 5 stanowi odpowiedź na **wyzwania w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa** w sektorze spożywczym i rolnym poprzez promowanie środków zapobiegawczych, zwalczania chorób i zrównoważonych praktyk – na filar ten przydzielono 1,68 mld EUR (40 %). Za pomocą dotacji wspierano nadzwyczajne środki i programy weterynaryjne i fitosanitarne oraz działania w zakresie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe i zapobiegania powstawaniu odpadów żywnościowych. Ponadto w ramach zamówień publicznych sfinansowano inicjatywy szkoleniowe w ramach programu „Lepsze szkolenia na rzecz bezpieczniejszej żywności”. Działania te wzmocniły środki zapobiegania chorobom, zwiększyły zgodność z przepisami UE, zwiększyły bezpieczeństwo zdrowia publicznego i pomogły uczynić łańcuch dostaw żywności bardziej zrównoważonym.

Filar 6 przyczynia się do dostarczania **wysokiej jakości statystyk europejskich**, zapewniając solidną bazę dowodową na potrzeby kształtowania polityki i podejmowania decyzji – na filar ten przydzielono 552 mln EUR (13 %). Zamówienia publiczne i dotacje dla krajowych urzędów statystycznych umożliwiły tworzenie solidnych zbiorów danych, w tym terminowe aktualizacje wskaźników gospodarczych, społecznych i środowiskowych. Działania te zapewniły decydentom dostęp do wiarygodnych i odpowiednich danych, pozwalając im skutecznie sprostać pojawiającym się wyzwaniom i możliwościom.

3. NAJWAŻNIEJSZE USTALENIA

Ze względu na wyjątkową strukturę programu oraz fakt, że poszczególne działania prowadzone są za pośrednictwem filarów, analiza koncentruje się na celach szczegółowych jako podstawie do sformułowania ustaleń dotyczących całego programu. Ewaluacja śródkresowa programu wskazuje na **pozytywne wnioski z pierwszych trzech lat wdrażania (2021–2023)**. W ewaluacji wykazano, że kluczowe finansowane działania przyczyniły się do osiągnięcia ogólnych i szczegółowych celów programu. Pomimo ogólnie pozytywnych wniosków na obecnym etapie realizacji w połowie okresu wdrażania istnieją dalsze możliwości poprawy.

3.1. Skuteczność

Program okazał się skuteczny w osiąganiu zakładanych celów, **choć** możliwe są pewne usprawnienia, ponieważ poziom skuteczności różni się w poszczególnych filarach.

Działania finansowane w ramach **filaru 1** programu skutecznie wspierały udoskonalanie narzędzi cyfrowych w różnych obszarach polityki, w tym polityki konkurencji, nadzoru rynku, usług finansowych i informowania konsumentów. Narzędzia te poprawiły egzekwowanie przestrzegania reguł konkurencji poprzez wdrożenie konkretnych rozwiązań cyfrowych i zacieśnienie współpracy z krajowymi organami ochrony konkurencji i państwami członkowskimi. Pewne przykłady, takie jak narzędzie do zarządzania sprawami CASE@EC lub elektroniczna platforma dochodzeniowa Komisji eRFI, wskazują, że poczyniono postępy, chociaż wdrażanie CASE@EC we wszystkich instrumentach polityki konkurencji ukończono tylko częściowo, a wcześniejsze narzędzia zarządzania sprawami nadal wymagają stopniowego wycofywania. Ponadto współpracę administracyjną i publiczny dostęp do informacji UE w znacznym stopniu wspierały takie

narzędzia jak Your Europe i system wymiany informacji na rynku wewnętrznym (IMI) . W ewaluacji podkreślono jednak znaczenie regularnego gromadzenia informacji zwrotnych od użytkowników, pozwalające lepiej ocenić szerszy wpływ tych narzędzi.

Filar 2 wykazuje skuteczność w osiąganiu zakładanych celów, a inicjatywy przewodnie filaru, takie jak Europejska Sieć Przedsiębiorczości (EEN) i program „Erasmus” dla młodych przedsiębiorców (EYE), przynoszą dobre wyniki. Klienci EEN zgłaszają bardzo wysoki poziom zadowolenia i wymierny wpływ na wyniki działalności gospodarczej, a wymiany w ramach programu „Erasmus” dla młodych przedsiębiorców wykazują wysoki wskaźnik oceny i potwierdzone walory edukacyjne. Euroklastry skutecznie wykorzystują finansowanie kaskadowe do wspierania odporności MŚP, cyfryzacji i zazieleniania. Działania wspierające umiędzynarodowienie, w tym punkty informacyjne ds. własności intelektualnej i Centrum UE-Japonia, przyniosły konkretne wyniki, z wysokim wskaźnikiem zadowolenia i znaczną liczbą wspieranych MŚP.

Filar 3 skutecznie wzmocnił zaangażowanie zainteresowanych stron w europejskie procesy normalizacji i zwiększył przyjmowanie norm europejskich, wspierając harmonizację i kluczowe cele polityczne. Chociaż organizacje takie jak Europejski Komitet Normalizacyjny (CEN) i Europejski Komitet Normalizacyjny Elektrotechniki (CENELEC) osiągnęły wysokie wskaźniki przyjęcia norm na szczeblu krajowym, nadal istnieją pewne wyzwania związane z zapewnieniem reprezentacji UE na szczeblu międzynarodowym i poprawą wyników ETSI. Filar ten skutecznie wspiera również opracowywanie wysokiej jakości standardów sprawozdawczości finansowej i niefinansowej oraz rewizji finansowej. Europejska Grupa Doradcza ds. Sprawozdawczości Finansowej (EFRAG), dzięki finansowaniu w ramach programu, z powodzeniem opracowała pierwszy zestaw europejskich standardów sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju (ESRS) i reprezentowała stanowisko UE w odniesieniu do sprawozdawczości finansowej, a Rada Nadzoru nad Interesem Publicznym (PIOB) wzmocniła nadzór nad standardami rewizji finansowej, zwiększając reprezentację wielu zainteresowanych stron i zajmując się kwestiami leżącymi w interesie publicznym.

Filar 4 odegrał zasadniczą rolę w skutecznym utrzymaniu i wzmocnieniu ochrony konsumentów w całej UE oraz zwiększeniu udziału konsumentów w kształtowaniu polityki. Wynika to w szczególności z pracy sieci współpracy w zakresie ochrony konsumenta, systemu ostrzegania Safety Gate, Europejskich Centrów Konsumentkich i inicjatywy na rzecz bezpieczeństwa produktów CASP, a także z rzecznictwa organizacji konsumentkich na szczeblu UE za pośrednictwem Europejskiej Organizacji Konsumentów. Filar ten skutecznie zwiększył również zaangażowanie konsumentów w kształtowanie polityki w zakresie usług finansowych. Finance Watch i Better Finance wniosły znaczący wkład w debaty polityczne, zwiększając świadomość i reprezentując interesy konsumentów. Wyniki ankiety wskazują jednak na potrzebę większej widoczności i usprawnienia przekazywania informacji o działaniach tych organizacji.

Filar 5 skutecznie przyczynił się do poprawy zdrowia i bezpieczeństwa w całej UE. Wspiera on zwalczanie i ograniczanie rozprzestrzeniania się chorób zwierząt, takich jak afrykański pomór świń (ASF) i wysoce zjadliwa grypa ptaków (HPAI), a także zmniejszenie liczby przypadków brucelozy, wścieklizny i zakażenia salmonellą w populacjach drobiu. Współfinansowane środki pomogły państwom członkowskim zwalczyć szkodniki roślin, takie jak *Xylella fastidiosa*, kózkowate i węgorek sosnowiec, lub ograniczyć ich rozprzestrzenianie. Państwa członkowskie i zainteresowane strony zgłaszają pozytywne skutki za pomocą danych ilościowych; nie jest jednak jasne, w jakim

stopniu program przyczynił się do osiągnięcia tych rezultatów. Elastyczność programów prac weterynaryjnych i fitosanitarnych umożliwiła realokację zasobów na pilne wyzwania, dzięki czemu zwiększyła się ich skuteczność. Obniżone stopy współfinansowania stanowiły jednak wyzwanie budżetowe dla niektórych organów państw członkowskich. Filar 5 skutecznie przyczynił się do poprawy wymiany umiejętności i wiedzy między zainteresowanymi stronami za pośrednictwem programu „Lepsze szkolenia na rzecz bezpieczniejszej żywności”, laboratorium referencyjnego UE i sieci ośrodków referencyjnych. Skutecznie przyczynił się również do zwalczania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe, zapobiegania marnotrawieniu żywności i poprawy standardów dobrostanu zwierząt.

Filar 6 skutecznie poprawił jakość i aktualność statystyk europejskich, zapewniając solidną bazę dowodową dla kształtowania polityki na całym jednolitym rynku i w kluczowych obszarach, takich jak transformacja ekologiczna i cyfrowa oraz prawa socjalne. Dane Eurostatu odegrały kluczową rolę w kształtowaniu głównych strategii UE, w tym NextGenerationEU, Europejskiego Zielonego Ładu i RePowerEU, a jednocześnie ułatwiały skuteczne reagowanie na kryzysy, takie jak kryzys energetyczny i COVID-19. W ramach Europejskiego programu statystycznego (ESP) rozszerzono zakres statystyczny i wprowadzono usprawnienia metodologiczne, nowe źródła danych i lepsze procesy walidacji, znacznie zwiększając wiarygodność danych. Wysoki poziom zaufania użytkowników do statystyk europejskich (95 % respondentów w 2024 r. wyraziło zaufanie do nich) wskazuje na sukces tego filaru w zaspokajaniu potrzeb decydentów politycznych i zainteresowanych stron.

3.2. Efektywność

Wdrażanie programu przebiegało w sposób **efektywny**, przy efektywnej alokacji zasobów i widocznej opłacalności. Beneficjenci zasadniczo uważają koszty i korzyści za proporcjonalne, bez nieproporcjonalnych obciążeń administracyjnych. Istnieje jednak możliwość zwiększenia skuteczności działań w ramach filarów, na przykład w odniesieniu do narzędzia eGrants.

Efektywność programu w ramach **filaru 1** zwiększono dzięki przeznaczeniu środków na działania związane z zamówieniami zarządzanymi w ramach procedury przetargowej Komisji, umożliwiając świadczenie usług w sposób ukierunkowany i zasobooszczędny. Narzędzia cyfrowe, takie jak eRFI i IMI, opracowano i utrzymano po niskich kosztach, zastępując zbędne systemy i poprawiając wymianę informacji między organami krajowymi, przedsiębiorstwami i społeczeństwem. Pomimo tych osiągnięć odnotowano ograniczony przyrost efektywności w ramach konsolidacji linii budżetowych, w tym jedynie niewielkie uproszczenia administracyjne i ulepszone mechanizmy przesunięć budżetowych w porównaniu z poprzednim okresem finansowania. Wysiłki na rzecz maksymalizacji efektywności poprzez szkolenia i partnerskie uczenie się, takie jak uproszczone metody rozliczania kosztów w przypadku dotacji, pozostają obszarami wymagającymi poprawy.

Wsparcie finansowe dla osób trzecich w ramach **filaru 2** jest skutecznym narzędziem wspierania małych przedsiębiorstw, ale może skutkować obciążeniami administracyjnymi nakładanymi na mniejsze i mniej doświadczone konsorcja otrzymujące finansowanie w ramach programu. Beneficjenci zasadniczo uważają, że wymogi administracyjne są rozsądne, a klienci będący MSP zgłaszają, że usługi są skutecznie dostosowane do potrzeb biznesowych. Uproszczenie procesów, np. poprzez opracowanie standardowych wzorów, centralnej platformy zarządzania i lepszych warunków płatności, jest sposobem na

poprawę efektywności, podczas gdy prowadzone na mniejszą skalę działania w ramach programu są raczej zarezerwowane dla przypadków z jasnym uzasadnieniem, takich jak pilotaż innowacyjnych podejść.

W **filarze 3** poprawiono przejrzystość sprawozdawczości finansowej, która została usprawniona dzięki wprowadzeniu kosztów jednostkowych. Początkowy etap transformacji spowodował jednak obciążenie administracyjne, w tym powielanie procesów eGrants i niewystarczające zwroty kosztów podróży w okresach inflacji. Beneficjenci skutecznie zarządzali funduszami w celu zapewnienia optymalnego wykorzystania środków finansowych i aktywnie pracowali nad dywersyfikacją źródeł finansowania, ale postępy w tym zakresie różnią się w zależności od organizacji, takich jak Fundacja Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (Fundacja MSSF), Europejska Grupa Doradcza ds. Sprawozdawczości Finansowej (EFRAG) i Rada Nadzoru nad Interesem Publicznym (PIOB). Zapewnienie wystarczającego finansowania publicznego dla EFRAG oraz zapewnienie zrównoważonego modelu finansowania PIOB mają kluczowe znaczenie dla utrzymania niezależności i wspierania wysokiej jakości sprawozdawczości przedsiębiorstw i sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju, co z kolei ma zasadnicze znaczenie dla inwestorów i rynków kapitałowych.

W ramach **filaru 4** przejście na zamówienia publiczne poprawiło efektywność w rozwiązywaniu zmieniających się kwestii konsumenckich, takich jak prawa cyfrowe i bezpieczeństwo produktów, co znajduje potwierdzenie w dowodach zgromadzonych w ramach ankiet i badań. Organizacja Better Finance wykazała wysoką wydajność i skuteczność, osiągając znaczące wyniki w przeliczeniu na osobę i doskonałe wyniki w porównaniu z organizacjami o podobnej wielkości. Podobnie organizacja Finance Watch utrzymała wysoki poziom efektywności, osiągając szeroko zakrojone rezultaty, w szczególności w zakresie działań komunikacyjnych, przy jednoczesnym zapewnieniu wysokiej jakości pracy dotyczącej nadużyć finansowych, finansowania ekologicznych MŚP i nadmiernego zadłużenia.

W ramach **filaru 5** efektywnie wspierano programy weterynaryjne i fitosanitarne, skutecznie przesuując zasoby na choroby priorytetowe, takie jak ASF i wysoce zjadliwa grypa ptaków, przy jednoczesnym współfinansowaniu środków mających na celu przeciwdziałanie pojawom agrofagów roślin, takich jak *Xylella fastidiosa* i węgorz sosnowiec. Analizy efektywności kosztowej odpowiedzi na wysoce zjadliwą gripę ptaków i *Xylella fastidiosa* finansowanych w ramach programu podkreślają rolę programu w zmniejszaniu obciążenia finansowego państw członkowskich. Wsparcie dla Platformy ds. Dobrostanu Zwierząt WOAHA wzmocniło wdrażanie norm w zakresie dobrostanu zwierząt i ich egzekwowanie w całej Europie. W programie „Lepsze szkolenia na rzecz bezpieczniejszej żywności” odnotowano również znaczny spadek kosztów jednostkowych na szkolenie i na uczestnika, głównie ze względu na przejście na formaty online.

W ramach **filaru 6** wykazano efektywność alokacji zasobów, a zainteresowane strony uznają opłacalność ESP i proporcjonalne korzyści, jakie przynosi. Automatyzacja i usprawnione procesy statystyczne przyczyniły się do przyrostu efektywności w powiązaniu z ograniczeniem zasobów ludzkich w ramach Europejskiego Systemu Statystycznego (ESS). Zainteresowane strony ostrzegają jednak, że wszelkie dalsze redukcje personelu mogłyby ograniczyć zdolność ESP do zaspokajania rosnącego zapotrzebowania na szczegółowe i aktualne statystyki oraz do inwestowania w nowe technologie. Uproszczenie przepisów i przyjęcie narzędzi elektronicznych skutecznie zmniejszyło obciążenie administracyjne, a zainteresowane strony zgłosiły umiarkowane lub duże sukcesy w tej dziedzinie. Poleganie przez ESP na różnych źródłach finansowania,

w tym subdelegowanych funduszach, przyczyniło się do opracowania statystyk dostosowanych do potrzeb. Zainteresowane strony podkreślają jednak znaczenie struktury finansowania zapewniającej autonomię i długoterminową efektywność.

3.3. Spójność

W ramach ewaluacji stwierdzono, że program jest **wewnętrznie spójny**. Filary i obszary działania nie nakładają się na siebie, a każdy z filarów koncentruje się na różnych obszarach polityki z odrębnymi ramami regulacyjnymi. Dostosowanie do innych programów wieloletnich ram finansowych, których działania nie są powielane w ramach programu, oraz do ram regulacyjnych UE, strategii UE i szerszych celów wskazuje na jego spójność (zewnętrzna spójność). Należy jednak zauważyć pewne niuanse, ponieważ przekrojowy i zróżnicowany charakter programu może zwiększyć złożoność ogólnej koordynacji programu, co z kolei może mieć wpływ na spójność działań.

Filar 1 wykazuje spójność zarówno w wymiarze wewnętrznym, jak i zewnętrznym. Jego działania są wzajemnie powiązane pod względem realizacji celów określonych w rozporządzeniu ustanawiającym Program na rzecz jednolitego rynku i odpowiadają ogólnym strategiom i priorytetom Komisji. Konsolidacja działań w ramach tego filaru nie przyniosła jednak oczekiwanych synergii ani wspólnych działań w ramach zintegrowanego instrumentu finansowego.

Filar 2 wykazuje wewnętrzną i zewnętrzną spójność dzięki poprawie synergii i współpracy między sztandarowymi działaniami, takimi jak punkty informacji o własności intelektualnej. Mniej ciągle lub prowadzone na mniejszą skalę działania mają jednak słabsze powiązania z innymi działaniami. Chociaż zainteresowane strony przyznają, że koordynacja w ramach przekrojowej struktury programu jest złożona, filar ten korzysta z szerszego zasięgu i silniejszej pozycji programu. Przykłady synergii z innymi filarami programu i programami UE (takimi jak program „Horyzont Europa” oraz inicjatywy krajowe i regionalne) pokazują, w jaki sposób filar ten dostosowuje się do szerszych ram wsparcia, w szczególności Europejskiej Sieci Przedsiębiorczości, i uzupełnia je.

Filar 3 wykazuje wewnętrzną i zewnętrzną spójność; połączenie linii budżetowych dotyczących normalizacji europejskiej i sprawozdawczości finansowej nie doprowadziło do niespójności. Specyfika działań minimalizuje ryzyko pokrywania się lub konfliktu, zarówno w obrębie samego filaru, jak i w odniesieniu do innych filarów. Wsparcie operacyjne programu na rzecz normalizacji doskonale odpowiada finansowaniu poszczególnych projektów z programów takich jak „Horyzont Europa” i LIFE. Wzmacnia to synergii i wspiera priorytety UE, takie jak Europejski Zielony Ład i transformacja cyfrowa. Nowy mandat EFRAG do opracowania ESRS wypełnia krytyczną lukę w sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju, zwracając szczególną uwagę na interoperacyjność z globalnymi standardami w celu zapewnienia spójności z ramami międzynarodowymi.

Filar 4 wykazuje silną wewnętrzną i zewnętrzną spójność przy czym działania w ramach filaru są dostosowane do celów rozporządzenia ustanawiającego Program na rzecz jednolitego rynku i uzupełniają szersze inicjatywy UE, takie jak Nowy program na rzecz konsumentów. Wysiłki beneficjentów, w tym Europejskiej Organizacji Konsumentów, Better Finance i Finance Watch, odzwierciedlają podejście oparte na współpracy, odpowiadające zarówno na ogólne problemy konsumentów, jak i kwestie usług finansowych. Ponadto filar ten uzupełnia inne filary programu, takie jak filar 1 dotyczący nadzoru rynku i filar 3 dotyczący ustanawiania norm. Filar ten uzupełnia również

programy „Horyzont Europa” i „Cyfrowa Europa”, zapewniając zgodność z kluczowymi priorytetami UE w zakresie zrównoważonego rozwoju, cyfryzacji i ochrony konsumentów.

Filar 5 wykazuje silną spójność wewnętrzną w kwestiach dotyczących bezpieczeństwa żywności, przy czym zdrowie zwierząt i zdrowie roślin wzajemnie się uzupełniają, pozwalając zapewnić bezpieczeństwo w całym łańcuchu żywnościowym. W wymiarze zewnętrznym jest on dobrze dostosowany do priorytetów UE, w tym Europejskiego Zielonego Ładu, strategii „Od pola do stołu” i środków wspólnej polityki rolnej (WPR), poprzez inicjatywy takie jak ograniczenie marnotrawienia żywności, ograniczenie stosowania pestycydów i zwalczanie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe. Filar ten wyraźnie uzupełnia inne programy, w szczególności „Horyzont Europa” i Program UE dla zdrowia: każdy program koncentruje się na odrębnych, lecz skoordynowanych aspektach rolnictwa zrównoważonego, przeciwdziałania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe i zrównoważenia środowiskowego. W ten sposób maksymalizuje się oddziaływanie i pozwala uniknąć powielania wysiłków.

Cele i działania w ramach **filaru 6** wykazują silną wewnętrzną i zewnętrzną spójność, wspieraną przez ramy prawne zapewniające spójne i porównywalne statystyki we wszystkich państwach członkowskich. Filar ten zapewnia spójność dzięki ramom prawnym, organom zarządzającym i dostosowaniu do strategii UE. Współpraca z EBC i organizacjami międzynarodowymi zwiększa efektywność i spójność z globalnymi normami.

3.4. Europejska wartość dodana

Program generuje **wartość dodaną**, której nie udało się osiągnąć na szczeblu krajowym. Finansowane działania umożliwiają Komisji wypełnianie jej zobowiązań prawnych dotyczących rozwiązywania kwestii wchodzących w zakres jej kompetencji. Działania na szczeblu UE są również konieczne ze względu na charakter wyzwań i potrzeb związanych z funkcjonowaniem jednolitego rynku. W ten sposób program przynosi korzyści transgraniczne i korzyści skali, których nie przyniosłyby same działania na szczeblu krajowym, co podkreśla jego wartość dodaną.

Filar 1 zapewnia unijną wartość dodaną poprzez umożliwienie Komisji wypełniania jej obowiązków prawnych, których nie można przekazać państwom członkowskim, oraz poprzez osiągnięcie korzyści skali. Wsparcie w ramach programu na rzecz usług transgranicznych, takie jak koordynacja między organami krajowymi, egzekwowanie prawa UE i wspólne narzędzia informatyczne, przynosi korzyści, których nie dałoby się powielić na szczeblu krajowym. Działania te mają kluczowe znaczenie dla pogłębienia jednolitego rynku, zwiększenia konkurencyjności oraz zapewnienia skutecznego rozwoju i monitorowania prawa i polityki UE. Ponadto w ewaluacji podkreślono, że bez finansowania programu do wypełnienia tych obowiązków wymagane byłyby alternatywne źródła finansowania unijnego.

Filar 2 wykazuje znaczną unijną wartość dodaną, wspierając współpracę transgraniczną, umożliwiając wzajemne uczenie się oraz zapewniając analizę porównawczą i wytyczne dotyczące polityki wobec MŚP, czego nie udało się osiągnąć w ramach programów krajowych. Konsultacje z zainteresowanymi stronami konsekwentnie potwierdzały wyjątkową wartość inicjatyw na szczeblu UE w zakresie harmonizacji przepisów i ram dla jednolitego rynku. W celu rozwiązania problemu nierównego udziału w zaproszeniach i projektach działania promocyjne i wymogi konsorcjum są obecnie ukierunkowane na

państwa niedostatecznie reprezentowane, zapewniając szerszą inkluzywność i trwałą unijną wartość dodaną.

Filar 3 zapewnia znaczną unijną wartość dodaną poprzez stałe wsparcie dla organizacji wymienionych w załączniku III (organizacje reprezentujące MŚP, konsumentów, interesy środowiskowe i społeczne w ramach normalizacji europejskiej³), które są zależne od finansowania w ramach programu, aby pozostały aktywne i sprzyjały włączeniu społecznemu w procesie normalizacji. Bez finansowania unijnego istnieje ryzyko renacjonalizacji, które grozi osłabieniem jednolitego stanowiska UE na międzynarodowych forach gospodarczych i finansowych, co zmniejszy spójność i skuteczność. Działania UE mają zasadnicze znaczenie dla nadzoru i koordynacji, dostosowania działań normalizacyjnych do prawodawstwa UE i interesów publicznych, zapobiegania fragmentacji rynku i zapewnienia wysokiej jakości obowiązujących norm.

Filar 4 zapewnia znaczną unijną wartość dodaną poprzez finansowanie badań i gromadzenia danych dotyczących kwestii konsumenckich, umożliwiając decydentom reagowanie na pojawiające się zagrożenia, porównywanie wyników państw członkowskich i kształtowanie skoordynowanych działań w zakresie egzekwowania prawa. Program ten wspiera rzecznictwo konsumentów na szczeblu UE, zapewniając reprezentację w obszarach takich jak usługi finansowe, które nie zostałyby w wystarczającym stopniu uwzględnione na szczeblu krajowym. Ponadto współpraca z organizacjami międzynarodowymi i państwami spoza UE wzmacnia zakres i wpływ unijnej polityki konsumenckiej, która opiera się na skoordynowanych, opartych na danych działaniach mających na celu skuteczne stawienie czoła wyzwaniom transgranicznym i promowanie interesów konsumentów.

Działania w ramach **filaru 5** mają pozytywny wpływ na ochronę zdrowia ludzi, zwierząt i roślin, wzmocnienie pozycji społeczeństwa dzięki świadomości konsumentów i wymianie wiedzy oraz zapewnienie bardziej zrównoważonego charakteru systemów żywnościowych. Zapewnia on znaczną unijną wartość dodaną, umożliwiając skoordynowane działania w dziedzinie zdrowia zwierząt i roślin, których państwa członkowskie nie byłyby w stanie zrealizować samodzielnie lub które trudno byłoby im sfinansować. Finansowanie w ramach programu wspiera weterynaryjne i fitosanitarne środki i programy nadzwyczajne, banki szczepionek (które mają kluczowe znaczenie dla zwalczania transgranicznych chorób zwierząt i agrofagów roślin) oraz podstawowe narzędzia, takie jak unijne laboratoria referencyjne i szkolenia w ramach programu „Lepsze szkolenia na rzecz bezpieczniejszej żywności”. Wysiłki te w znacznym stopniu przyczyniają się do poprawy zdolności państw członkowskich w zakresie kontroli urzędowych, harmonizacji egzekwowania przepisów i zapewnienia spójnego podejścia niezbędnego do sprawnego funkcjonowania jednolitego rynku.

Filar 6 zapewnia wysoką unijną wartość dodaną danych UE dzięki ich bezstronności, wiarygodności i zharmonizowanej porównywalności we wszystkich państwach członkowskich. Scentralizowane ramy i postępy metodologiczne znacznie poprawiły jakość i aktualność danych, umożliwiając podejmowanie świadomych decyzji. Inicjatywy takie jak europejska tablica wskaźników statystycznych w obszarze odbudowy pokazują, że mogą one dostosować się do pojawiających się potrzeb, podczas gdy dotacje i wspólne wysiłki wzmacniają zdolności państw członkowskich. Zainteresowane strony powszechnie doceniają Europejski program statystyczny za jego kluczową rolę w dostarczaniu jednolitych, znormalizowanych statystyk, które mają zasadnicze znaczenie

³ [Rozporządzenie w sprawie normalizacji – 1025/2012 – PL – EUR-Lex.](#)

dla kształtowania polityki – czego państwa członkowskie nie mogłyby osiągnąć samodzielnie. Dostosowanie Eurostatu do światowych standardów dodatkowo podkreśla znaczenie jego działalności.

3.5. Adekwatność

Cele programu i działania realizowane w ramach wszystkich jego filarów pozostają **adekwatne** do potrzeb jednolitego rynku i dowodzą pewnego stopnia zdolności adaptacyjnych pozwalających reagować na pojawiające się i nieprzewidziane wyzwania (np. COVID-19, Ukraina), nawet przy stosunkowo skromnym budżecie, w przypadku którego nie przewidziano presji inflacyjnej ani wspomnianych wydarzeń w trakcie realizacji programu. Znaczenie programu wzrasta, biorąc pod uwagę pojawiające się wyzwania polityczne odzwierciedlone w nowych wytycznych politycznych⁴ i ostatnich sprawozdaniach Enrica Letty i Maria Draghiego⁵. Skromny budżet oraz potrzeba lepszego wyeksponowania niektórych działań i lepszego informowania o nich wskazują jednak obszary wymagające poprawy, aby program mógł nadal odpowiadać potrzebom obywateli, przedsiębiorstw i ogólnie wyzwaniom politycznym UE.

Filar 1 pozostaje bardzo istotny, ponieważ wspiera egzekwowanie prawa w UE, reguły konkurencji, systemy informatyczne i grupy koordynacyjne, które są dostosowane do strategii i priorytetów Komisji. Znaczenie tego filaru będzie dalej rosło, przyczyniając się do wzrostu gospodarczego, inwestycji i urzeczywistnienia jednolitego rynku, w tym do utworzenia unii oszczędności i inwestycji zgodnie z wytycznymi politycznymi na lata 2024–2029.

Cele i działania w ramach **filaru 2** są bardzo istotne. Są one ściśle powiązane ze strategiami i priorytetami UE oraz z programami prac opracowanymi na podstawie szeroko zakrojonych konsultacji z zainteresowanymi stronami, aby zapewnić uwzględnienie zmieniających się potrzeb MŚP i jednolitego rynku. Można jednak wprowadzić ulepszenia poprzez wyraźne powiązanie działań z celami programów prac oraz unikanie przytłaczania beneficjentów zbyt dużą liczbą wymagań.

Filar 3 pozostaje istotny, ponieważ jest dobrze dostosowany do potrzeb rynku, wspierając swobodny przepływ kapitału w ramach jednolitego rynku, zwiększając konkurencyjność unijnych przedsiębiorstw na światowych rynkach kapitałowych oraz zapewniając reprezentację interesów UE w procesie stanowienia norm. Takie działania, jak opracowanie przez EFRAG standardów sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju na podstawie CSRD, mają kluczowe znaczenie dla wdrażania prawa UE, wpływając na globalną normalizację i odpowiadając na rosnące znaczenie sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju.

Filar 4 pozostaje bardzo istotny i dotyczy ochrony konsumentów i usług finansowych poprzez działania zgodne z Nowym programem na rzecz konsumentów i priorytetami UE. Takie inicjatywy, jak Consumer PRO, dotacje na ADR oraz narzędzia informatyczne, takie jak Safety Gate i re-Surveillance Webcrawler, skutecznie wspierają organy egzekwowania prawa, wzmacniają pozycję konsumentów i zapewniają bezpieczeństwo produktów. Beneficjenci Better Finance i Finance Watch odgrywają kluczową rolę w reprezentowaniu konsumentów usług finansowych. Ich wiedza specjalistyczna będzie rosła wraz

⁴ [Wytyczne polityczne Komisji Europejskiej na lata 2024–2029.](#)

⁵ Raport Draghiego, [Konkurencyjność UE: perspektywy na przyszłość – Komisja Europejska](#). Raport Letty, [Enrico Letta – Much more than a market \(„Znaczenie więcej niż rynek”\)](#) (kwiecień 2024 r.).

z koncentracją UE na unii oszczędności i inwestycji oraz na wiedzy finansowej, chociaż w przyszłości może istnieć potrzeba większej widoczności i większych zasobów.

Filar 5 przyczynia się do silniejszego i spójniejszego jednolitego rynku i ma duże znaczenie dla zmieniających się potrzeb łańcucha żywnościowego UE. Filar ten dotyczy kluczowych kwestii, takich jak nowo pojawiające się choroby, oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe, bezpieczeństwo żywności i zrównoważone praktyki. Współfinansowane środki nadzwyczajne dotyczące chorób zwierząt i roślin przyczyniły się do zmniejszenia obciążenia rolników. Działania koncentrujące się na nadzorze, inspekcjach laboratoryjnych i zrównoważonej produkcji żywności są zgodne z szerszymi politykami UE, takimi jak Europejski Zielony Ład i strategia „Od pola do stołu”, zapewniając stałe znaczenie w stawianiu czoła wyzwaniom w zakresie zdrowia publicznego i zrównoważonego rozwoju.

Filar 6 jest nadal bardzo istotny. Jest on ściśle dostosowany do potrzeb ESS i innych zainteresowanych stron poprzez uwzględnienie zmieniających się priorytetów politycznych i wymogów dotyczących danych. Chociaż ESS wykazał się zdolnością adaptacyjną, zwłaszcza w czasie kryzysów takich jak COVID-19 i wojna w Ukrainie, luki w szczegółowości regionalnych danych, aktualności i integracji nowych źródeł danych uwypuklają potrzebę ciągłych innowacji i usprawnień w celu zaspokojenia pojawiających się potrzeb politycznych.

3.6. Elastyczność

Program częściowo przyczynił się do osiągnięcia oczekiwanych korzyści ze zintegrowanego programu. Potencjał programu w zakresie **elastyczności** urzeczywistniono w formie pewnych pozytywnych rezultatów, ale nie został jeszcze wykorzystany w pełni. Przesunięcia budżetowe były stosunkowo niewielkie i miały miejsce między liniami budżetowymi zarządzanymi przez ten sam departament Komisji.

3.7. Uproszczenie

Chociaż ewaluacja śródkresowa zawiera pewne dowody w tej kwestii, ogólne **uproszczenie** na poziomie programu nie spełnia wszystkich oczekiwań. Pewne uproszczenia wynikały z jednej podstawy prawnej programu: Komisja musiała przygotować tylko jeden wniosek, a Parlament i Rada musiały przyjąć tylko jedno rozporządzenie. Dowody na inne uproszczenia są jednak ograniczone, ponieważ nadal wymagane jest uwzględnienie różnych obszarów polityki w ramach wielu komitetów i programów prac.

3.8. Tworzenie synergii

Spodziewana **synergia** wynikająca z konsolidacji działań w jeden instrument finansowy nie urzeczywistniła się w pełni, pomimo współpracy w różnych obszarach polityki, co oznacza solidną współpracę między poszczególnymi departamentami Komisji. Przeprowadzono wspólne działania w wielu filarach, ale można by opracować ich więcej.

4. ZALECENIA

Pomimo ogólnie pozytywnych wniosków na obecnym etapie realizacji w połowie okresu wdrażania istnieją możliwości poprawy. Biorąc pod uwagę ograniczony budżet programu i jego ustalony harmonogram, wyzwaniem jest uwzględnienie nowych

priorytetów politycznych bez znacznego zwiększenia budżetu. W szczególności wyższa inflacja niż oczekiwano zmniejszyła liczbę i zakres działań, które można podjąć.

Należy w większym stopniu wykorzystywać **potencjał w zakresie elastyczności, tworzenia synergii i uproszczenia**, aby wyjątkowa struktura programu przyniosła jak najwięcej korzyści. Służby Komisji odpowiedzialne za każdy filar programu mogłyby zbadać wykonalność zainicjowania większej liczby wspólnych działań, takich jak szkolenia międzyfilarowe, wspólne działania w zakresie zamówień publicznych, wspólne zakupy baz danych, wspólne badania, badania Eurobarometr, umowy ramowe i wspólne projekty informatyczne. Należy rozważyć uproszczenie w odniesieniu do narzędzia eGrants.

Można by usprawnić **gromadzenie danych** dotyczących stopnia osiągnięcia poszczególnych wskaźników. Bardziej systematyczne gromadzenie danych w ramach wszystkich filarów pozwoliłoby lepiej ocenić wdrażanie programu. Umożliwiłoby to Komisji przyjęcie środków naprawczych w celu zapewnienia, aby poszczególne działania skutecznie i wydajnie służyły osiągnięciu celów oraz pozostały adekwatne i spójne w obrębie programu i w odniesieniu do szerszych priorytetów UE.

Niektóre wskaźniki w ramach **monitorowania i oceny** można by zaktualizować i udoskonalić, aby były bardziej dostosowane do programu i lepiej odzwierciedlały jego wyniki. Dzięki temu usprawniono by również gromadzenie danych, lepiej dostosowano by ramy do logiki interwencji, a ostatecznie uzyskano by lepszą ocenę realizacji programu, w szczególności podczas ewaluacji końcowej.

Filar 1: Częstsze gromadzenie informacji zwrotnych, w stosownych przypadkach, od użytkowników usług, takich jak portal Your Europe – Porady i Kompas unijnej systematyki dotyczącej zrównoważonego rozwoju, poprawiłoby monitorowanie zadowolenia użytkowników i świadczenia usług⁶. Wprowadzenie jednolitego systemu sprawozdawczości we wszystkich liniach budżetowych usprawniłoby śledzenie działań, produktów i rezultatów. Dzięki temu można by znaleźć możliwości synergii w obszarach takich jak wspólne udzielanie zamówień, szkolenia i skoordynowane egzekwowanie przepisów w wielu dziedzinach.

Filar 2: Systematyczne monitorowanie wskaźników produktu i rezultatu w sprawozdaniach z projektów pozwoliłoby zidentyfikować wszystkie MŚP objęte wsparciem w ramach programu. Wyraźne powiązanie tych wskaźników z celami szczegółowymi zapewniłoby większą jasność co do wpływu programu. Wskaźniki rezultatu można ulepszyć poprzez powiązanie zadowolenia MŚP z otrzymanym wsparciem i wszelkimi podjętymi przez nie działaniami następczymi. Zharmonizowane badanie powinno mieć na celu zebranie danych na temat wpływu na np. wzrost, cyfryzację i umiędzynarodowienie.

Filar 3: Stworzenie jaśniejszych mechanizmów monitorowania i informacji zwrotnych na potrzeby uczestnictwa w procesach normalizacji poprawiłoby zrozumienie, w jaki sposób finansowanie UE (w szczególności w odniesieniu do organizacji wymienionych w załączniku III) wpływa na zaangażowanie zainteresowanych stron. Niektóre organizacje, które są finansowane w celu wspierania rozwoju standardów sprawozdawczości finansowej i niefinansowej, poważnie by ucierpiały, gdyby nie otrzymały finansowania, co zagrażałoby ich zdolności do kontynuowania działalności,

⁶ Portal Your Europe obejmuje mechanizm informacji zwrotnej i przeprowadza co roku badanie opinii użytkowników.

która ma zasadnicze znaczenie dla celów polityki UE. Konieczne jest również zwiększenie bazy finansowania tych organizacji.

Filar 4: Doświadczenia związane z programem pokazały, że chociaż należy wprowadzić wskaźniki służące do pomiaru ilościowych produktów beneficjentów, istnieją wyzwania związane z pomiarem jakości lub wpływu działań za pomocą wskaźników ilościowych. Niektórzy beneficjenci napotkali również trudności finansowe ze względu na zwiększoną inflację, której nie zrównoważyły kwoty przewidziane w pierwotnym projekcie programu. Zgodność i bezpieczeństwo produktów można by poprawić poprzez zapewnienie większej liczby inspektorów nadzoru rynku, lepszej współpracy z organami celnymi, szybszego rozpowszechniania wyników badań i częstszych wezwań do finansowania. Różny poziom zasobów wśród uczestników otrzymujących dotacje mógł mieć wpływ na poziom osiągnięć w ramach tych działań, w szczególności w przypadkach, gdy wymagane jest odpowiednie finansowanie.

Filar 5: Poprawa ram monitorowania programu poprzez ustanowienie wskaźników pomogłaby lepiej zmierzyć skuteczność i efektywność finansowanych działań, na przykład w celu monitorowania postępów oraz wpływu działań ośrodków referencyjnych Unii Europejskiej (EURC) na dobrostan zwierząt. Pomogłoby to również lepiej ocenić, w jakim stopniu działania te przyczyniają się do sprawnego funkcjonowania rynku wewnętrznego. Dostęp do rezerwy na pomoc nadzwyczajną jest niezbędny, aby zapewnić skuteczne wdrażanie nadzwyczajnych środków i programów weterynaryjnych i fitosanitarnych.

Filar 6: Istnieje potrzeba dalszego inwestowania w nowe technologie i innowacyjne źródła danych. Kluczowe znaczenie ma poprawa zdolności przystosowania się do szybkiego rozwoju technologicznego; konieczne są również ciągłe wysiłki na rzecz poprawy terminowości, ograniczenia opóźnień w publikacji i wzmocnienia inicjatyw na rzecz budowania zdolności wśród państw członkowskich. Nadanie priorytetu wynikom statystycznym i stałej koordynacji z innymi organami UE jest konieczne, aby skutecznie zaspokoić potrzeby w zakresie najbardziej krytycznych danych i danych o dużym wpływie. Aby to osiągnąć, należy opracować silniejsze mechanizmy służące zwiększeniu zaangażowania użytkowników i lepszemu zrozumieniu ich potrzeb i priorytetów, w tym bardziej terminowe i inkluzywne informacje zwrotne. Za istotne uznaje się dalsze wyodrębnienie filaru europejskich statystyk, w tym działań w ramach tego filaru i jego budżetu, w przyszłej strukturze WRF, co pozwoli podkreślić jego niezależny i bezstronny charakter.